

A landscape photograph of a rural area. In the foreground, there is a field of tall, dry grass. In the middle ground, several large, cylindrical hay bales are scattered across a field of harvested crops. In the background, there is a line of trees and a clear sky with some clouds.

Kuldīgas novada ainavu tematiskais plānojums

Prof. Oļģerts Nikodemus

Kuldīgas novada ainavu tematiskā plānojuma izstrādāšanas process

AINAVU TELPU IZDALĪŠANA UN RAKSTURA ANALĪZE

Ainavu telpas
Reljefs, zemes izmantošana, apdzīvojums

Ainavu telpu ģeogrāfisks, kultūrvēsturisks,
estētisks, ekoloģisks raksturojums

AINAVU TELPAS TIPISKUMA, UNIKALITĀTES, VĒRTĪBU UN KVALITĀTES NOTEIKŠANA

Estētiskā
vērtība

Ekoloģiskā vērtība

Kultūrvēsturiskā
vērtība

Degradētās ainavas

Ainavas
jutīgums

PROCESI, ESOŠIE UN POTENCIĀLIE KONFLIKTI

LIZ pamešana

Mežu
fragmentācija

Oglekļa depoziāts

Vēja parki

Saules paneļu parki

AINAVU KVALITĀTES MĒRĶIS

REKOMENDĀCIJAS

VADLĪNIJAS

Kuldīgas novada ainavu tematiskais plānojums

Kuldīgas novada ainavu tematiskais plānojums

Ainavu telpu izdalīšana, novērtēšana un raksturojums

Metodoloģijas izstrādāšana ainavu telpu izdalīšanai un ainavu novērtēšana

Ainavu telpu noteikšana un aprakstīšana

Ainavu profila aprakstīšana

Ainavu telpu kvalitātes mērķi

Rekomendācijas ainavu telpu izmantošanā

Kuldīgas novada ainavu tematiskais plānojums

Autori: prof. Oļģerts Nikodemus

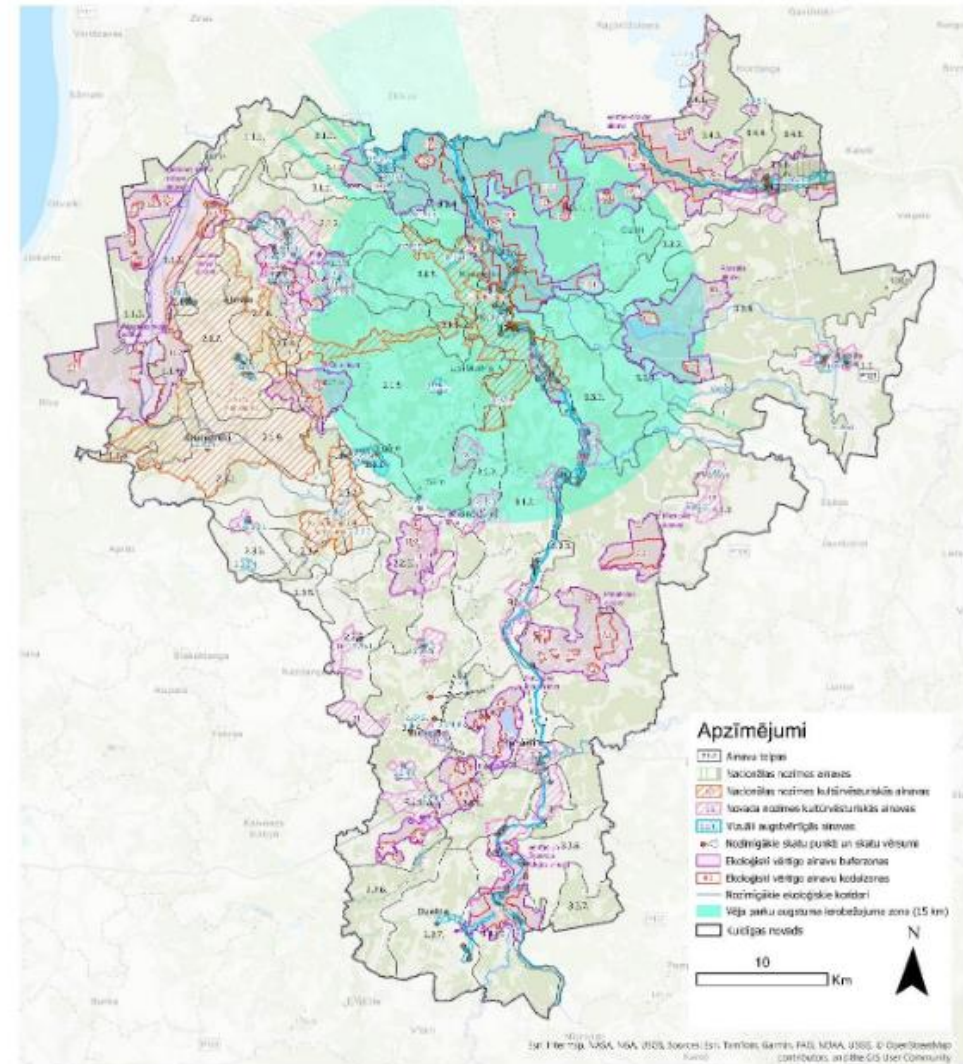
Dr.ģeogr. Zigmārs Rendenieks

Dipl. ing.ain.arh. Guntis Kalniņš

2024.

Kuldīgas novads

Kuldīgas novada ainavu tematiskais plānojums

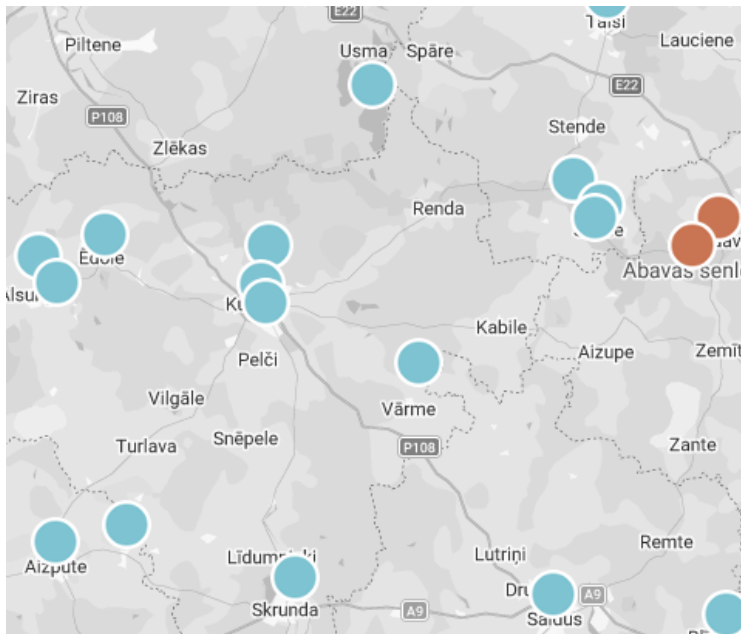

<https://storymaps.arcgis.com/stories/8d37014bfda74dfca9a0fbcdd3cd6999>

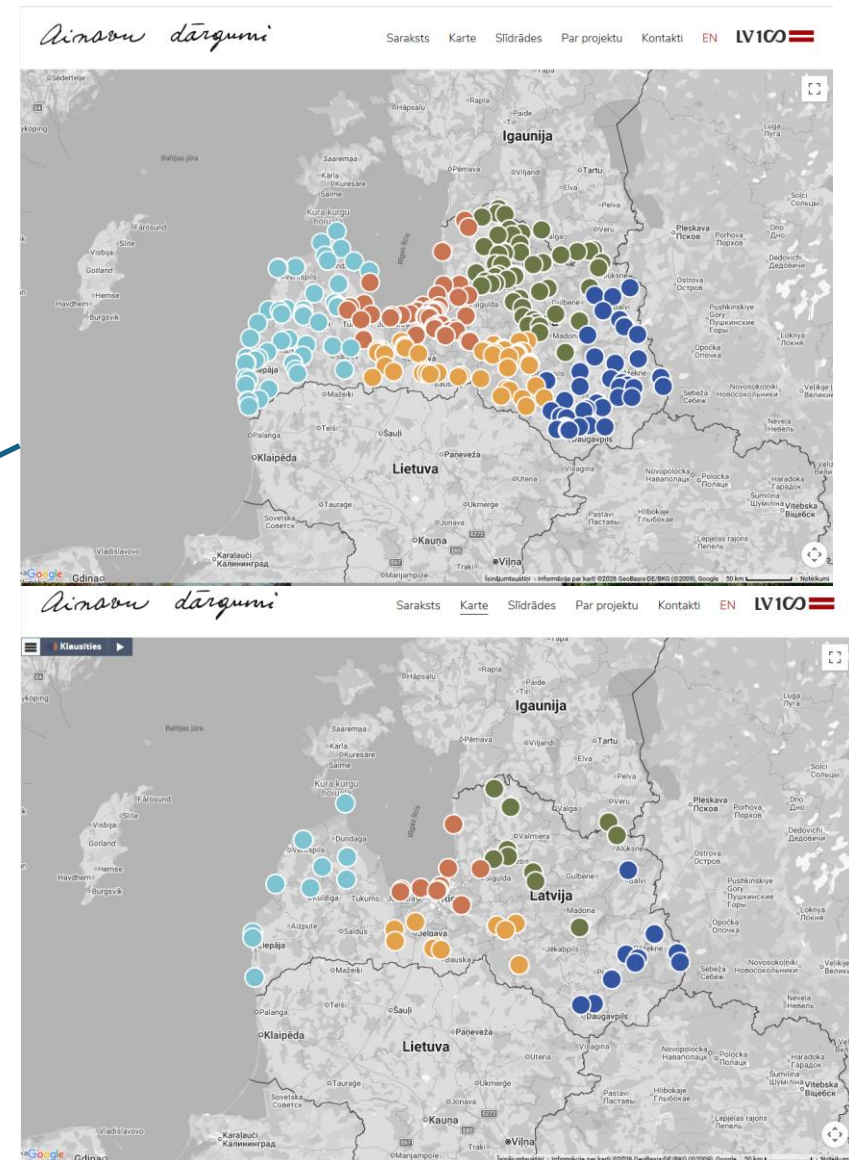
Ainavu dārgumi ≡ ainavu vērtība

“Nosaucot vārdā vietas un ainavas, kas ir nacionālais dārgums, kā arī vietas un ainavas reģionos, novados, pagastos, laika gaitā veidotos Latvijas ainavu dārgumu krātuve.” Aija Melluma, Dr.habil. ģeogr. (Latvijas ainavu laiki, Energija un Pasaule, 2016/3)

243 ainavas

50 ainavu dārgumi

Nacionālas nozīmes **ainaviski vērtīgas** teritorijas (priekšlikums)

1. Gaujas senieleja
2. Abavas senieleja
3. Daugavas loki
4. Daugava pie Kokneses
5. Teiču purvs
6. Ķemeru tīrelis
7. Salacas ieleja un Burtnieks
8. Pededzes ieleja
9. Vidzemes pauguraine Piebalgā un Vestienā
10. Latgales ezeraine Rāznas un Rušona apkārtnē
11. Zemgales līdzenums pie Rundāles un Bauskas
12. Vecclaicenes pauguraine
13. Talsu pauguraine
14. Piejūra un Lībiešu krasts
15. Sēlija pie Saukas ezera
16. **Kuldīgas vecpilsēta un Ventas ieleja**
17. Ložmetējkalns Tīrelpurvā
18. Rīgas vēsturiskais centrs un Mežaparks

https://experience.arcgis.com/experience/6c0b5c1cfaaa4bffb3c44b79158cd93c/page/Ainavekolo%C4%A3iskais-nov%C4%93rt%C4%93jums?views=Nacion%C4%81l%C4%81s-ainavas#data_s=id%3AdataSource_12-190c0ce1066-layer-20-1939c526fba-layer-89%3A3

Ainava – kultūras kanonā

Astoņas kanoniskās ainavas reprezentē Latvijas skaistumu un daudzveidību, kas veidojušies dabas apstākļu un cilvēku mijiedarbībā.

Abavas senielejas
ainava

Daugavas ainava

Gaujas senielejas
ainava

Latgales ezeraines
ainava

Latvijas mežu ainava

Vidzemes pauguraiņu

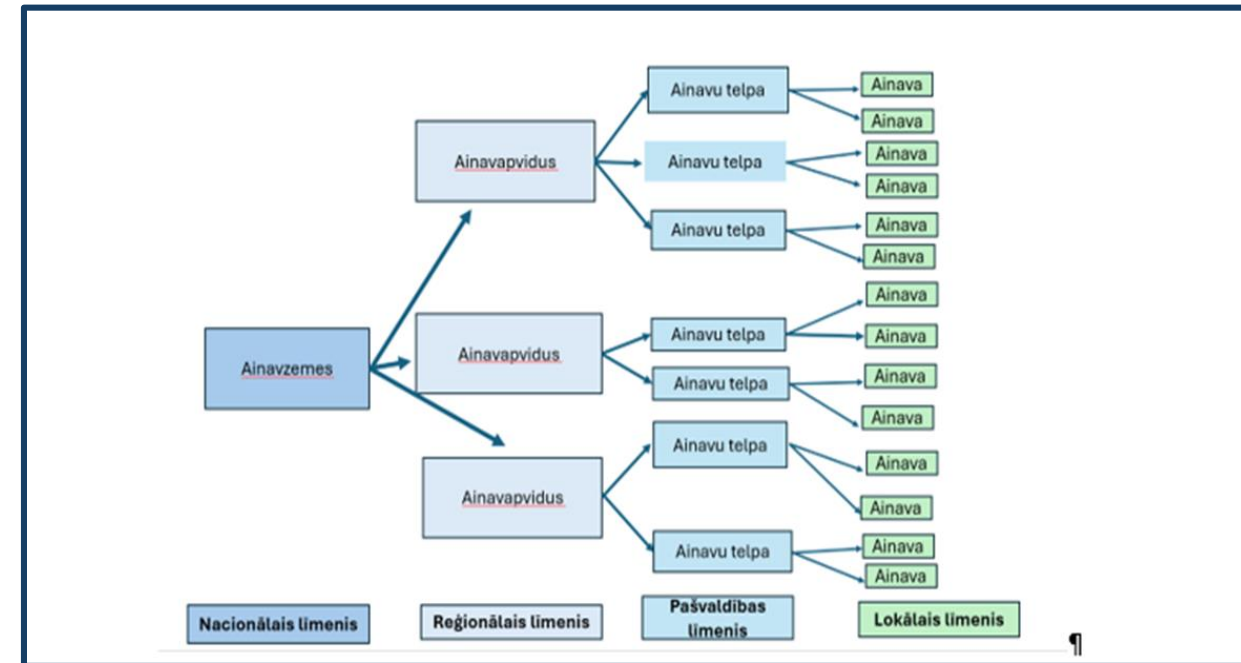
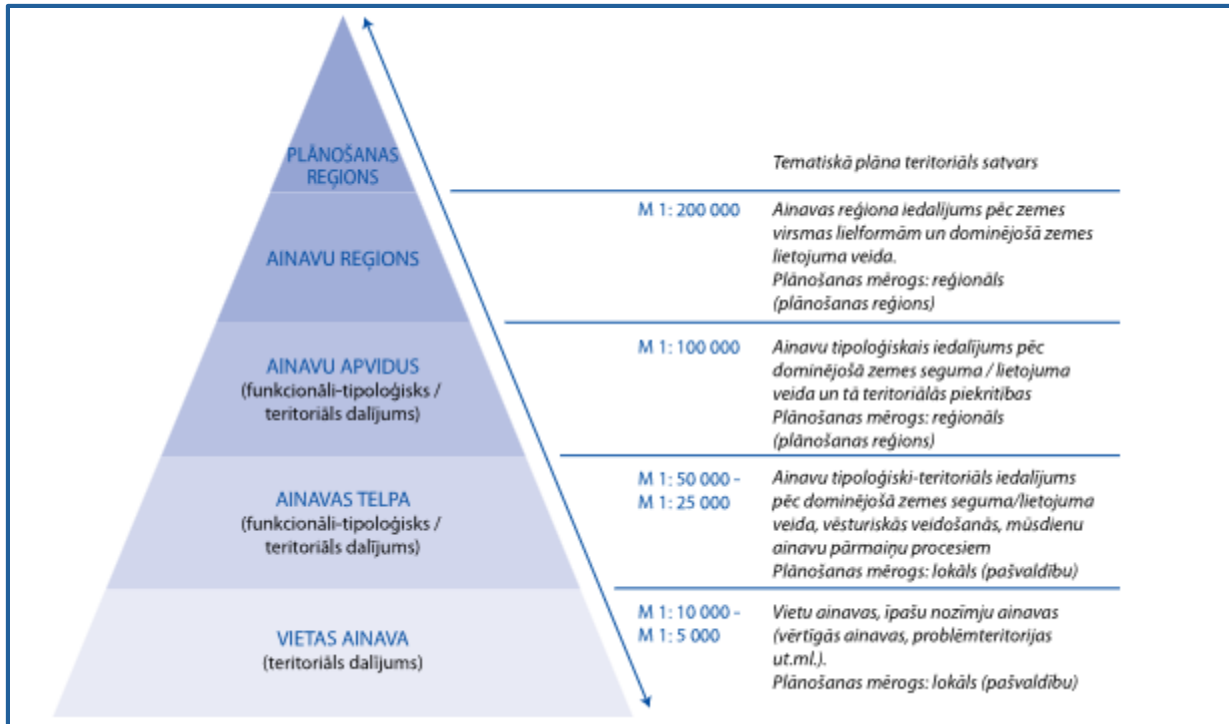
Zemgales līdzenuma
ainava

Piejūras ainava

<https://kulturaskanons.lv/list/?l=8#landscapes>

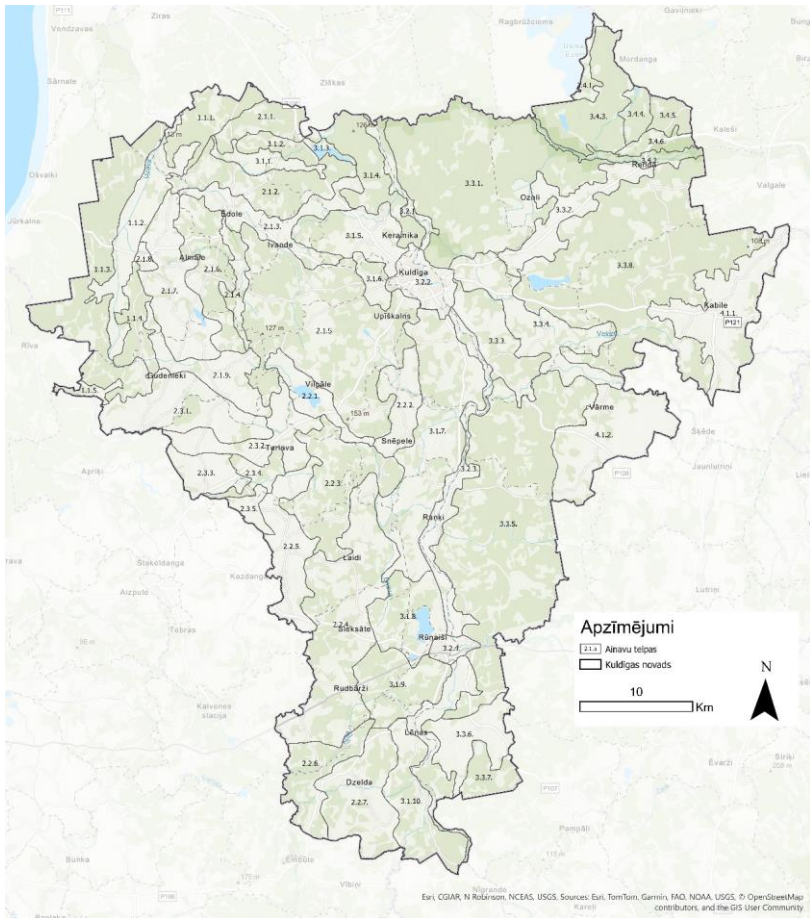
Ainavu telpiskās vienības ainavu plānā

Dažāda līmeņa ainavu telpiskā vienības Zemgales reģionālais ainavas un zaļās infrastruktūras plāns

Dažāda līmeņa ainavu telpiskā vienības Kuldīgas novada ainavu tematiskajā plānojumā

Ainavu telpas

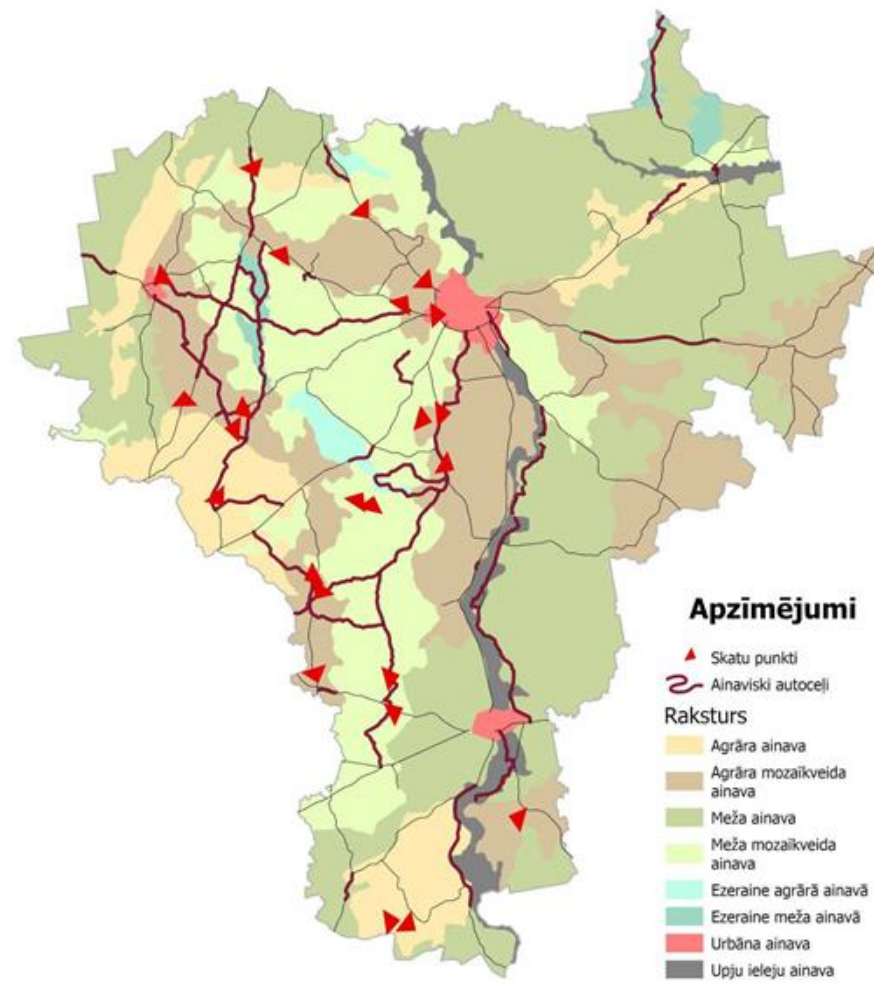

- Raksturojums.
- Ainavu telpas funkcijas.
- Tipiskums un unikalitāte.
- Ainavu ekoloģiskā vērtība.
- Ainavu kultūrvēsturiskā vērtība.
- Ainavu vizuāli estētiskā vērtība.
- Procesi ainavā un tos virzošie spēki.
- Ainavu jutīgums.
- Ainavu kvalitātes mērķi.
- Rekomendācijas ainavu telpas izmantošanā.
- Priekšlikumi teritorijas plānojumam

Vizuāli augstvērtīgas ainavas (piemērs)

Kritēriji:

- Sabiedrībā atzīts skats ar augstu ainavisko vērtību (plānošanas dokumenti, ceļveži, tūrisma kartes, pastkartes utt.);
- Skati no īpaši jutīgām ainavu zonām;
- Populāras vietas ar lielu apmeklētāju skaitu;
- Paaugstinātas panorāmas skatu vietas (reljefs, skatu torņi u.c.);
- Ainavas ar paaugstinātu dabiskuma pakāpi;
- Skati ar ievēribas cienīgu iezīmju klātbūtni (pilis, atsegumi u.c.);
- Skati ar vēsturisku, kultūras vai garīgu vērtību;
- Skata retums vai unikalitāte;
- Ainavas rakstura integritāte skatā;
- Vietas sajūta.

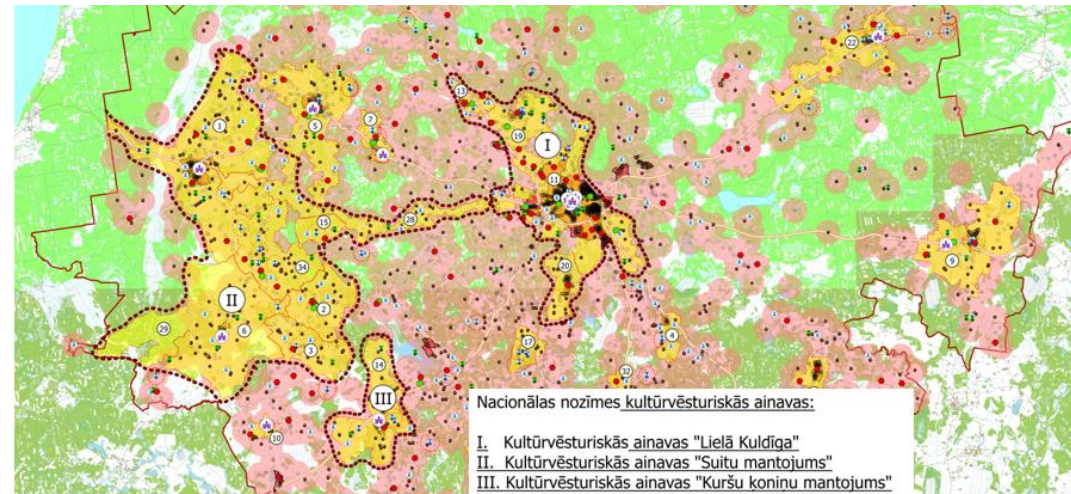
6. attēls. Kuldīgas novada skatu punkti atvērtās ainavās ar tālām skatu perspektīvām un ainaviskie autoceļi

Kuldīgas novada augstvērtīgas kultūrvēsturiskās ainavas (piemērs)

Kritēriji:

- unikalitāte
- vietējā nozīme
- raksturīgums
- savdabīgums
- saglabāšanas pakāpe
- funkcionālais statuss
- autentiskums
- vēsturiskums
- identitāte
- iespaidīgums
- izziņa jeb stāsts
- dažādība
- homogenitāte
- saskaņotība ar dabas vidi

<https://storymaps.arcgis.com/stories/8d37014bfda74dfca9a0fbcd3cd6999>

VEIDOSIM
DAUDZVEIDĪGU
LATVIJU
UN TĪKAMU
TĀS AINAVU!

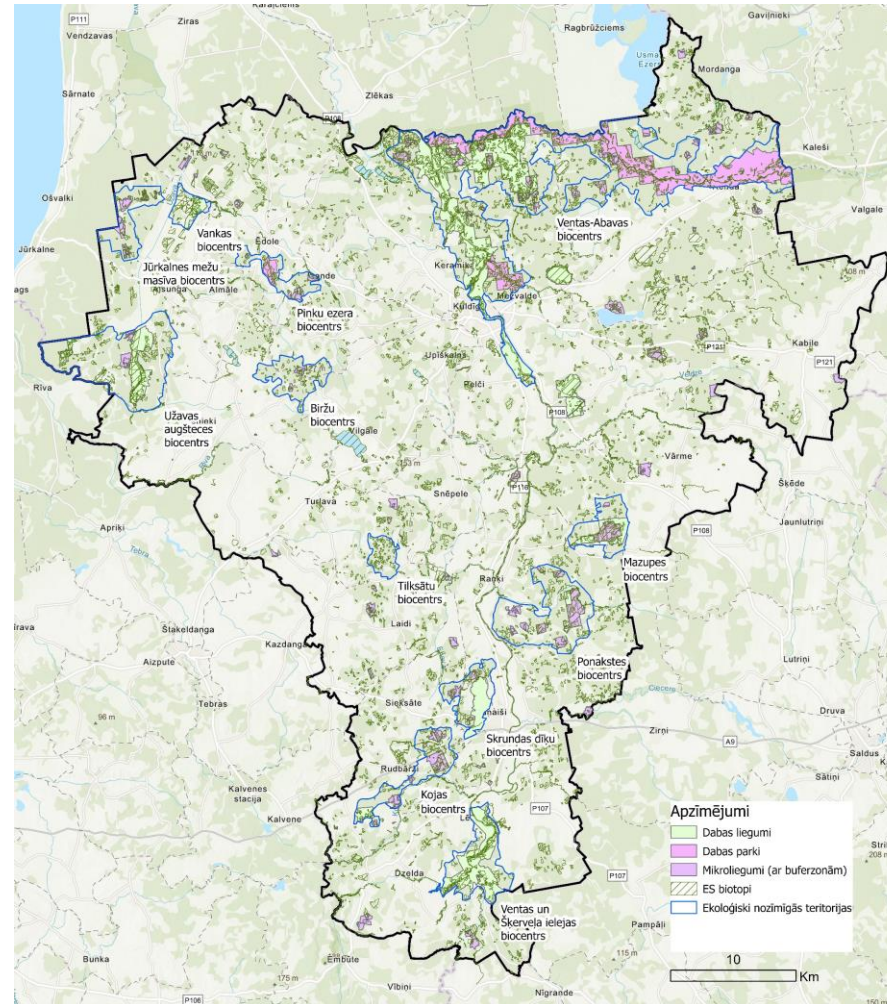
MEŽA DIENAS 2022

Meža dienai
Atbalsta
Tīkams

Kuldīgas novada ekoloģiski vērtīgas ainavas (piemērs)

Kritēriji:

- Īpaši aizsargājamās teritorijas + buferzona (ja tāda nepieciešama)
- Mikroliegumu un ES nozīmes aizsargājamo biotopu koncentrācijas vietas
- Putnu pulcēšanās un barošanās vietas migrācijas procesā
- Lašveidīgo zivju migrācijas un nārstošanas upes

Izmērīt ainavu ekoloģisko vērtību ir sarežģīti (Kang, N., Liu, C. 2022)

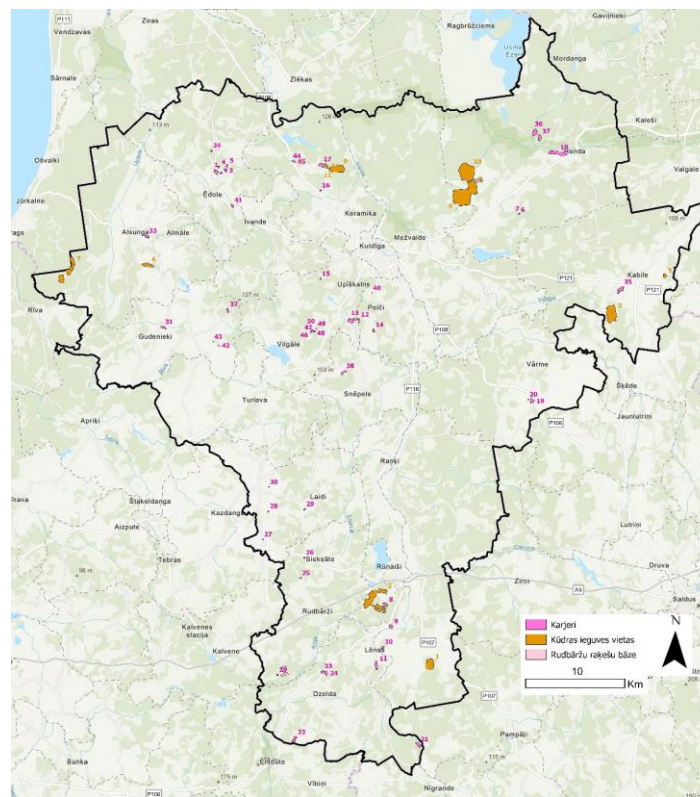
Ainavas jutīgums

Ainavas jutīgums

- Vizuālais
- Kultūrvēsturiskais
- Ekoloģiskais

Attiecībā pret ko???:

- ☐ Vēja parku izbūvi
- ☐ Mežizstrādi
- ☐ Saules paneļu parku izbūvi
- ☐ utt

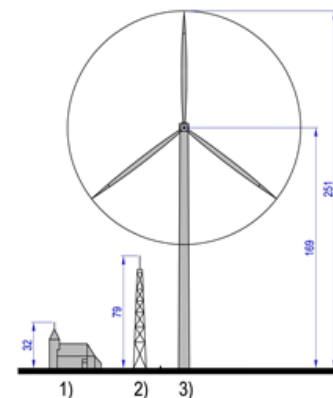
Degradētās ainavas

- Degradēta dzīvojamās vai publiskas apbūves teritorija;
- Degradēta rūpnieciskā teritorija;
- Degradēta militāra teritorija;
- **Pamesta vai nerekultivēta derīgo izrakteņu ieguves vieta;**
- Atkritumu apglabāšana vai uzglabāšana tam neparedzētās vietās;
- Teritorija invadēta ar invazīvajiem augiem;
- Degradēta neapsaimniekota teritorija

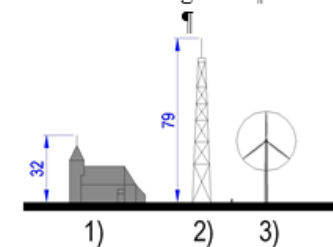
Kā to nodrošināt?

Vēja turbīnu un vēja parku projektēšanas pamatprincipi (Kuldīga novads, autors G.Kalniņš)

Izstrādāts ainavu tematiskā plānojuma izstrādāšanas rezultātā

Piemērs. Izplatītāko ainavas dominanšu – baznīcas (1), raidstacijas torņa (2) proporciju salīdzinājums ar vēja turbīnu (3), ja tie atrodas attālumos, kuros saskatāmi visā augstumā

Piemērs. Atvīzot vēja turbīnu (3) 16 turbīnas augstuma attālumā* no skata punkta, saskaņā ar perspektīves likumu, tās proporcija samazinās aptuveni 6,6 reizes un sastāda 15,0% no sākotnējā augstuma un tās proporcijas izmērs ainavā kļūst samērīgs ar pārējām dominantēm (1) un (2) ainavā.

*Ja vēja turbīnas augstums ir 250 metri, tad 16 turbīnas augstuma attālums sastāda 4km

Pamatprincipu fragments

Paldies par uzmanību?